

İBADET ESASLARI

1

İbadetul-Mersume = Namaz, oruç, hac gibi sistematik ve düzenli, şekle bağlı yerine getirilen ibadetlerdir.

* Özel niyet taşıyan davranışlar **ibadet**, niyetsiz olan davranışlar, Kur'an okumak, sadaka vermek gibi. **kurbet** denir.

el-ibade bi't-ihliyar = İsteneret yapılmaz. Cin ve insanların.

el-ibade bi't-tesir = İrade dışı yapılmaz. Gök ve yerdeki herşey.

Mukayyed ibadet = Kesinlikle tayin edilen vakitte yapılması gerekenler.

↳ **mudayyak** = Kendi cinsinden bir tek ibadet yapılan vakit. ORUÇ.

↳ **muvesa** = Aynı türden ikincisinde yapılabildiği. NAMAZ, KURBAN

↳ **zws-sebekeyn** = Aynı türden ikincisi yapılanca ama unsurları zamanca yayılan. HAC.

* Der zamanlılarda niyet gerekmez. Geniş zamanlılarda niyet gereklidir.

* **Farklılıklar**: Vitir ve Bayram namazı Hanefide vacip.
Umre Hanefide sünnet. Şafii ve Hanbelilerde vaciptir.

Muhadded ibadetler = Miktarı belirlenen ve ancak bu miktarı uyarak yerine getirilen ibadetlerdir. Örneğin rekât fark, 7 saat.

Muayyen ibadet = Farklı seçenekler tanımayan tek bir tür, miktar ve şekilde yapılması istenen ibadetlerdir. Örneğin Namaz, oruç, tavaf, saıy, kuben.

Muhayyer ibadet = Mükellete farklı alternatifler arasında seçim hakkı verilmiş ibadetlerdir. Örneğin yemin kefareti.

Murahik veya murahika = Balığ veya Balığa olma yarınca gelmesine rağmen buluşa ermeyen erkek ve kadına verilen isim.

efali-mükellefin = Kisinin yapması ve kaçınması gereken bütün davranışlara denir.

Vacib = Şari tarafından bağlayıcı tarzda yapılması istenen, fakat bu isteği gösteren delilin subut veya delalet açısından zanni olduğu ameldir.

* Haneftler sübut açısından zanni olduğu için fitir sadakası, vitir, bayram namazı ve fatihayı okumayı vacib saymışlardır.

Delaleti zanni olduğu için de, kurban kesmeyi, safa ile merve arasında sayı etmeyi, müzdelife vakfe yapmayı ve tilavet secdelerini vacip kabul etmiştir. (Cameli Farz der haneftler)

Sünnet/Mendup = Dini ilgilendiren ve örneklik teşkil eden davranışlarını sünnetul-hüda, insani davranışlarını zevaid sünnet denir.

↳ 2ye ayrılır =

Sünnet-i müekkede = Hz. Peygamber'in sık yaptığı, farz veya vacip olmadığını göstermek için nadiren terk ettiği davranışlardır.
o// Masmaza (abdestle) / selam vermek, itikafa girmek, güzel kokuyucu, hacere ^{evdi} istilem.

Sünnet-i gayri müekkede = Hz. Peygamber'in bazen yapıp, bazen terk ettiği davranışları denir. o// İkinci ve üçüncü ilk sünnetleri vs.

Müstehab = İbadetleri en kamil düzeyde yapmak için yapılan sevilir davranışlar. o// Sabah namazını biraz daha aydınlatınca kılmak, Cuma hutbesini kısa, namazını uzun tutmak.

Mühel = Yapılmayınca sevap, terkinde günah olmayan davranışlar.

Haram li-aynıhi = Aslen haram olan fiillerdir. haram li-zatıhi'de denir.

Haram li-gayrihi = Dışarıdan zina olan başka bir neden dolayısıyla haram olan fiillerdir. o// Galinti elbiseyle namaz kılmak. (namaz geçerli, fiil haramdır), Zarla girilen evde namaz kılmak, bayram günü oruç tutmak.

Tahrimen Mekruh = Bağlayıcı bir tarzda terk edilmesi istenen, fakat bu isteği gösteren delilin sübut ve delalet açısından zanni olduğu ameldir. o// Zekatı malın değer sizinden vermek veya geciktirmek. orucunun esiyile yakınlarması. sıkıktan namaz kılmak.

Azimet = Baştan konmuş ve her mükellef için aynı şekilde geçerli olan aslı hüküm.

Ruhsat = Sıkıntı, zaruret gibi durumlardaki geçici hüküm.

☞ Hastalık sebebiyle ramazan orucunun kazaya bırakılması, yasalılık sebebiyle oruç yerine fidye verilmesi. Seferde ramazan 2 reket kılınması.

☞ Bütün Peyg.'lerin yaptığı 5 şey = Sünnet olmak (hiçbir), kasıkları tıraş etmek (istihdad), tırnakları kesmek, koltuk altlarını temizlemek ve bıyıklarını kısaltmaktır.

Tahciret

Tahciret-i Süğra = Abdest **Tahciret-i Kübra** = Gusul

Hadev-i asgar = İdrar ve konaklamak. **Hadev-i ekber** = Cünüplük, hayız.

Habes = Hakiki necaset (idrar).

Necaset-i hafife = Eti yenen et ve hayvanların idrarları. Elbisenin 1/4'ünden az ise sıkıntı olmaz.

Necaset-i Galiza = Kesin bir seri delilin bulunduğu necaset durumları. Katı ise 3 gram, sıvı ise ayağı ayarını geçmemeli.

☞ Eti yemeyen hayvanların idrarları, solucanları, dişleri, çıkan kantarlar, Leşler, tavuk, kat ve ordet dışkıları vs.

Necaset-i meriyez = Gözle görüle bilen pis maddeler.

Necaset-i gayri meriyyez = Gözle görülmeyen pis maddeler. (idrar).

MUTLAK SU

☞ Reengi, kokusu, tadı değişmeyen sudur. (Deniz, nehir, kuyu, göze, kar, dolu, yağ suları)

Temiz ve Temizleyici = Renk, koku, tad, akıcılık, inceliği bozulmayan.

Temiz ve Temizleyici olup mekruh olan = Ev kedisi, ev faresi, çaylak, dağın vs. satığı sular.

Temiz olup - Temizleyici olmayan = Marî Mustame) (Abdest-Gusul alınmış sular).

Tenzihen Mekruh Kesin ve bağlayıcı olmayan yasaklar. Terk edil- 2
mesi yapılmıyorsa eda olan fiiller. *Öf* Ağrı sağan kakanın cami-
ye gitmesi, oruçluysen misvak kullanımı, iftarı geçiktirmek vs.

* Diğer mezheplerin mekruh tanımı budur *

Rükun = İbadetin ayrılmaz bir parçasını teşkil eden ana unsurların her birine denir. Rükunun yokluğu ibadetide yok hükmüne sokar.

Öf Başın meshedilmediği bir abdest, secdelerden biri ekliğin ~~namaz~~ kurbanlık hayvanın bedelini tavadduk etmekle kurban edilmiş sayılır.

Sart = İbadetin var olması kendisinin varlığını bağlı olmakla bir-
likte o ibadetin yapısından bir parça teşkil etmeyen öğelerden her birine sart denir.

Öf Abdest namazın şartıdır, Nisab'ın üzerinden 4 yıl geçmesi zekatın şartı, cemaatin belli sayıya ulaşması cumanın şartıdır

Eda = İbadetin ifa edilmesidir. (uygun zaman ve şartlarla)

İade = Öngörülen vakit içerisinde eksik olarak ifa edilen bir ibadetin, daha sonra henüz o vakit çıkmadan, tam olarak yeniden ifa edilmesine iade denir.

* Rükun ve şartı ekliğin bir ibadetin, iadesi olmaz.
Öf Bu bulunamadığı için teyemmüm ile kılınan bir namaz, vakit çıkmadan suya kavuşulursa abdest alınarak iade edilir.

Hanefilere göre, Fatıha okunmadan veya te'dili erkane uyulmadan kılınan namaz iade edilir.

Kata = Kendi vaktinde kılınmayan bir ibadetin vakit çıktıktan sonra ifa edilmesidir.

Sahih = Rükun ve şartlarına riayet edilerek ifa edilen ibadetler.

Fasit ve Betit = Rükunlarından veya şartlarından biri ekliğin ibadet, yok hükmündedir. *Öf* Setri avara riayet etmeden namaz-
ihramsız hac, 3 saut ile yapılan tavaf, niyetsiz teyemmüm.

Hanefilere göre mazmuc, istinsaksiz gıusul.

Temiz olmayan = İzne pıstık düşen az sayıdaki sular.

Süpheli (meskuk) sular = Eşek ve katırın attığı olan sular.

⊗ Başka su yoksa bunla abdest alınır ⊕ Teyemmüm olunur, namaz kılınır.

⊗ Mukayyed Su = Kevun, Daam, Göl suyu veya mai muhtemel karışmış sulardır. Necaset giderilir ama abdest ve gusulde kullanılmaz.

* Su Artıklarıyla İlgili hükümler =

- Ağzları temiz insan ve evcil hayvanların, eti yenen hayvanların, su artıkları temiz ve temizleyicidir.
- Kedilerin, tavukların, yırtıcı kuşların, pislik yiyen evcil hayvanların suları tenzihen mekruhtur.
- Vahşi kedi, köpek, domuz, kurt, çulpan, diğer hayvanların artıkları necis, yani pisdir.

* Safitler ve Hanbelilerde su miktarı iki kulle (206 litre)'den az olanlar küçük havuzdur.

- Küçük havuza 1 damla idrar, kan, sarap dökülse tamamı basatılmalı ve 200 kava su çıkarılmalı.
- Serçe ve Fare düşse siğmece 20 kava, Tavuk vs. 40 kava.
- Keçi, koyun, siğir, pıstığı düşse abdest alınabilir.
- Tavuk, kat, ördek vs. düşse basatılmayı gerekir.

* Pis olan bir madde temiz bir maddeye dönüşürse (İSTİHALE) temiz olur. (Pis bir zeytin yağının sabuna dönüşmesi)

* Domuzda başka bir hayvanın derisi tobaklamakla temiz olur.

ABDEST

* Kur'an'da ki ismi VUDU'dur.

* Abdestin Farzları = Hanefide (maide /6) '4' tür.

Safiiiler = Niyet ve Tertip 'i' kler.

Hanbeliler = Tertib ve arı verilmemesi -

* Besmele abdestin sümehidir.

Farz olan abdestler = namaz için, Kur'an'ı okunma için, Tilavet sec-
desi için abdest farzdır.

Vacip = Kabeyi tavaf için vaciptir. (Abdestsiz tavaf Kiraatbağ / Çırpıbağ)

Abdesti Bozular = Ağz dolusu kusma, Fahiş mübaheret (cisri cinsel
istekle yaklaşma). Vücudlarını ince elbise ve çıplak deydirmeleri.
Teyemmümlerin su bulması. Namazda sesli gümek. Özürlü için
vaktin bitmesi.

Mazur = Özürlü sahibi erkeğedenir.

* Mazur kimse bir vakit için bir abdest alır. O vakitte dile-
diği kadar farz ve nafile kılabilir. Özürlünün tamamına bu-
lancın pisliği yıkamayı gerekmez.

* Mesh 3 mukim 1 gün-gece seferi 3 gün-gece.

Malikilerde meshin belli bir sureti yoktur.

Sargı üzerine meshinde belli bir sureti (cumhur) yoktur.

* Mezide abdest, menide gusul alınır.

Mezi, beyaza yakın ince sıvı, şehvele alakalıdır. Vedi kıvrık
abdestten sonra çıkan kalın sıvıdır. (Gusul gerekmez).

* Uyandıığında ihtilam olduğunu hatırlamayan kimsenin el-
bisesinde meni görmesi halinde gusletmesi gerekir. / İhtilam
olduğunu hatırladığı halde, elbisesinde meni izi görmeyen
kimseye gusul gerekmez.

Dele
(Tedlik)
Ovalama

* Namazın Rüknu olup olmadığı ihtilafli olanlar =

- 1) Huruc bi Sunihiz Kisinin kendi isteğiyle namazdan ayrılması
- 2) Tadili erkan.

* Hanefilere göre namazın sonundaki selam vaciptir.
Tadili erkan vaciptir.

Namazın Vacibleri =

- * İftitah tekbirini "Allahu Ekber" cümlesiyle yapmak
- * Fatıha suresini okumak * Fatıhayı zammı sureden önce okumak
- * Fatıhaden sonra, zammı sure veya ayet okumak.
- * Sırrı ve sesli yerlerde okunması gereken kıraatlara uyumak.
- * Secdede alın ile burnu yere koymak.
- * Namazın farz fiillerinin sırasına riayet.
- * Kade-i Ula. * Namazı bitirirken "Selam" lafzını telkif.
- * Tahiyat okumak. * Sehih gerekiyorsa yapmak.
- * Vitirde Kunut okumak, Kunut için tekbir getirmek
- * Namazda tilavet secdeyi yapmak. * Tadili erkan.
- * Bayram namazında zaid tekbirleri almak.

Namazı Bozular =

Ameli Kesir (namazla ilgili olmayan işlerde meşgul olmak), Namazda dünya kelamı konuşmak (yanlışlıkla bile olsa bozar), Uçup, içip, gülmek

Dünya işleriyle ilgili bir konuda ağlamak.

Sehih Secdeyi - Yanılarak namazın rükunlarından birini tehir veya vaciplerinden birini terk halinde yapılır.

* Sehih secdeyi gerektiği hake yapılmayan günahkar olur amana-mazı batıl olmaz. İmama uyana vacip değildir.

* Safiide teşehhüdden sonra, Selamdan önce yapılır.

* Cuma ve Bayram namazlarında Sehih secdeyi terk edilebilir.

* Cinsi münasebette meni gelmeye dahi gusul gerekir.

* Teyemmüm Farzı 2'dir. 1) Niyet 2) Mesh

NAMAZ

* Farzı kifaye olan tek namaz, hanefilere göre cenaze namazıdır. Safiilere göre Bayram namazı müekked sünnettir.

* Vacib namazlar = Vitir, Bayram namazları, Adak (nezir) yapılmış namaz,

ve iki rekatlık Ihram namazı.

-> Diğer mezhepler Nezir namazını Farz grubuna sokarlar.

Recatib Sünnet = Farz namazlara bağlı olan vakitli namazlar (sünnetler).

Recaib Sünnet = Farz " " olmayan. (Kusluk - Teheccüt vb.)

• **Namazın Vücub Şartları** (Namazı yükümlü olmak için gerekenler)
* Müstahsan olmak, balıg ve Akıllı olmak / Kadınların özel halde olmaması

* **Namazın Sihhat Şartları** =

(Dışındaki farzlar) -> Hadesten taharet, necasetten taharet, setri Auret
istikbâl-i kible, vakit ve niyet.

• **Eda** = Namazın vaktinde ifa edilmesi.

• **İade** = Vakti içinde yeniden kılınması.

• **Faite** = Vakti içinde kılınmayan namazı.

* Safiilere göre NIYET içindeki farzı yani Rükündür.

* **Namazın Rükunları** = (içindeki farzlar)

-> **İftitah tekbiri** (Tahrime), Kıyam, Kıraat, ruku, secde, kade-i ahiredir.

-> **Kıraat** = Kıraatin asgari miktarı, 3 kura ayet veya 3 kura ayet kadar bir ayet. Kıraatin Farz namazların 2 rekatında olması vacibtir.

* Diğer 3 mezhepte kıraat her kes için Fatihanın her rekatta okunmasıdır.

Tuma'ninet = Rükuda - Secdede bir süre beklemek

Kavme = Rükudun kalkıp ayakla beklemek.

Celse = İki secde arasında oturmak.

* Şafide, kendi mezhebine göre namazında eksiklik bulunduğunu bildiği birisine uyar kimsenin sehiv secdesi yapması gerekir. 5

* Namaz kılmanın yasak olduğu 3 vakit =

- 1) Güneşin doğmasından, bir mızrak yükselmesine kadar (30-40 dk)
- 2) Güneşin tam tepeden, batıya meyline kadar. (Zevdi erinde)
- 3) Akşam, güneşin kızarıp gözleri kamaştırmas hale gelmesinden batana kadar olan vakit.

* Bu vakitte (Hanefide) namaz kılmak Tahrimen mekruh. Kılınan namaz Fasit (batıl) olur. (Kaize kılınır).

* Hanefilerde diğer 5 Tahrimen mekruh vakit = (Nafile yasak)

- 1) Sabahın farzını kılıncaya kadar. (Sabahın sünneti dışında)
- 2) Akşam namazından önce
- 3) Hatip hutbeye çıktığında (Şafide tahiyatul meşic kılınabilir)
- 4) Farz namaz için kamet getirilirken
- 5) Bayram namazlarından önce veya sonra
- 6) Hic esnasında namazın cem edilirken (aradaki sünnetleri kılmak)

EZAN =

* Terciz: Şehadet sözleri önce olacak sonra yüksek sesle okunur. (Şafii-Maliki)

* Hanefi ve Şafii'de erkeklere sünneti müektededir.

* Hanefide ezanın sahih olma şartları =

- 1) Ezan okunurken araya başka işler ve sözlerin girmemesi
- 2) Ezanın arapça okunması
- 3) Ezanı okuyanın müslüman ve akil olması

* Kamet = Hanefilere göre erkeklere sünnet, kadınlara mekruhtur.
maliki ve şafilerde kadınlarda sünnettir.

* 5 vakti cemaatle kılma;

Hanefi, maliki = Sünnet-i müekkede. Hanbeli = Farz-ı ayn

Şafii = Farz-ı kifaye.

* Şafilerde Bayram namazı tek kılınabilir. (3 meşhep cemaatle).

* İmam Olabilecekteki şartlar =

→ Müslüman, Balıg, Akıllı, Erkek, Kiraat (namazdan ezberi azdırsa)
Özürü olmamak, namazın şartlarının eksik olmaması (jetricuret gibi).
Niyet.

* Hanefilere göre niyet yalnızca Kadın cemaatte var ise şarttır.

* MUHAZATIYN-NİSA = Cemaatte kadınlarla bir hizada bulunmak.
Kadınların aynı sıra veya onda bulunmasıdır. Namazı fasid kılar.

Erkeğin namazını şu şartlarda bozar:

- Buluğa ermemiş kızın
- Mutlak namaz olmalı (Rükulu-Secdeli) → Cenaze namazında bozamaz.
- Aynı namaz için, aynı imama uygulamalı.
- En az bir rüknu eda edecek kadar olması.
- Bir insan sığırarak kadar basluk olmaması, veya duvar engel.
- Kadının kıldığı namazın farkında olması ve müneyyiz olması.

Lahik ile ilgili:

Bina = Namazdan ayrılan kişinin namazı bıraktığı yerden tamam-
laması.

İstinaf = Yeni baştan kılmasıdır.

İstihlaf = İmanın, imam olmaya ehil birini ayrılırken bırak-
ması.

* Namazları Kısaltma.

Hanefilere göre ruhsat değil, azimettir.

* Hanefi = Şartı 3 gün yol. (zaman).

* 3 meşep = 90 km. (mesafe).

Vatan-ı Asli = Kişinin doğup-büyüdüğü, devamlı oturduğu yer.

Vatan-ı İkamet = Vatan-ı Asli dışında on beş gün ve daha fazla kalmaya niyet edilen yerdir. (Vatan-ı evlinin etelliğini kaldırır).

Vatan-ı Sefer = Vatan-ı Asli ve İkamet dışında bulunan yere demir. Diğer adı Vatan-ı Sükna. (Her an gidebilecekmiş gibi 15 gün ve daha fazla kalmaya niyet etmeksizin duran kişi seferidir)

Hazarî = Yolcu olmayan - mukim.

* Seferî kimse, mukimleri imam dunca 2 rekat kıldırır. Selamdan sonra mukimler kaldığı yerden devam eder. / Seferî kimse, mukim imama uyarırsa 4 rekat kılar.

* Bir kimse mukim iken kazaya kalan 4 rekatını, seferiykende kazı etse 4 kılar. (Tem terside) - Safide - Seferiyke kazayıda 2 kılar.

* Arafatta Cemi Takdim (Öğle vaktinde) - Cemi tehir (Yatsı Vaktinde)

* Cemi Suri = Öğlenin sonu - İkincinin başı. / Her namaz kendi vaktinde kılınmış. Cem garantisü olumsuzdur.

* Ebu Hanife = Arafat ve Müzdelife dışında namaz cem olamaz.

KORKU Namazı = ~~meşbuk~~ meşbuk → Lahik

Hanefi = Birinci grup nöbet - 2. grup 1. rekatı kılar. Gruplar yer değiştirir.

2. grup nöbet - 1. grup 1 rekat kılar. İmam Selam verir.

Gruplar kendi başına tamamlar.

* Hz Peygamber Hendeğ javanı sırasında bir kaza vakti kazaya bırakmıştır. (Korku kılınması tehlikeli ise → ima ile → oda yeksa kaza ile kılınır).

* Uyku veya unutma ile eda edilmeyen namazların sonradan kazası, icma ile sabittir.

* Hanefilere göre başlanmış bir nafilenin yarıda kalması ile sonradan kazası vacip olur.

* Sahibi Tertibi = Kaza borcu 5 vakti geçmeyen.

* Şafiiilerde kaza borcu olanın, nafile ve sünnet kılması caiz değildir.

* Salatul İcabe = Cumada saklı dua kabul vakti.

* Cuma namazının vücub şartları =

1) Erkek olmak

2) Cuma kılmamaya mazereti olmamak (hastalık tehlikesi)

3) Hürriyet

4) Seferlik

* Cuma namazının sihat şartları =

1) Cuma namazını öğle vaktinde kılmak

2) Cemaatin sayısı

Hanefi = İmam + 3 kişi

Şafii = 40 kişi

Yusuf = İmam + 2 kişi

3) Kılınacak yer bir yerleşim birimi olmalı

4) Devlet başkanının izni

5) İzn-i Amm - Herkese açık

6) Hutbe okuma

✦ Hutbe okunurken konuşmak tahrimen mekruhtur.

✦ Bayram namazında ekstra, Zevaid Tekbirleri alınır.

↳ Şartları hutbe hariç, cuma ile aynıdır.

✦ Bayram namazlarında ezan okunmaz, kamet getirilmez.

"Esselatun Cami'atun" denmez tavsiye edilir.

Kılınışı = Allahu Ekber = Subbaneke = Allahu Ekber (3 defa) = Euzu be- Fatih +

Kiraat. --- 2. Rekat / Fatih + Kiraat → 3 tekbir → Tekbir > Ruku. ---

✦ Tavaif namazı hanefide vacip, Şafiide sünnet.

Tataavv = Nafil namazlar 3 Gönüllü yapılmasında delayı denir.

✦ Nafil namazların en kuvvetlisi sabahın sünnetidir.

✦ Kusuf = Güneş tutulunca kılınır. Şafiide 3 Hutbe şarttır.

Hanefi ve malikide hutbe yoktur.

Şafiilerde bu namaz mekruh vakte denk gelse dahi kılınır.

✦ Husuf = Ay tutulunca kılınır.

✦ Tevbih namazı = Üç yüz defa "Subhanallahi vel-hamdulillahi ve la ilahe illallahu vallahu ekber".

✦ Hacet namazı 1. rekatta Fatihadan sonra 3 defa ayetel kürsi

İkinci rekatta Fatihadan sonra ihlas okunur.

CENAZE NAMAZI

Pechizul-Meyyit = Ölünen kabre konması için gerekli hazırlık ve maraf

Gasil = Yıkanması

Tekfin = Kefetlenmesi

Tesyi = Cenazele yürümek.

Defin = Kabre konması.

Telkin = Cenazeden sonra iman esaslarını hatırlatma.

☞ Şehitler yıkanmaz
Kanlı elbiseleriyle defnedilir. Savaşta yaralanıp - savaş dışında vefat ederse yıkanılırlar.

☞ Hanefilerde bir erkek ölmüş hanımını yıkamaz.
Cumhur - 3 mezhep = yıkar.

☞ Kefen, Erkek 3 - Kadın 5 parça.

☞ Hanefi hariç 3 mezhep, cenaze namazı kılınmaz.

☞ Cenaze namazıyla mükellefiyet şartları =

- 1) Müslüman olmak
- 2) Akil olmak
- 3) Balığ
- 4) Ölünün varlığında haberdar olmak

☞ Cenazesi kılınacak olundaki şartlar =

→ (Hanefi mezhebi)

- 1) Müslüman olması
- 2) Vücudunun tamamı veya yarısından fazlasının mevcut olması.
- 3) Hayat belirtisi görülmemiş olması (Düşük ve ölü doğmuşsa kılınmaz).
- 4) Dini bir mahrumiyetin olmaması.

☞ Evzai ve Ebu Yusuf'a göre intihar edenin cenazesi kılınmaz.

☞ Hanefide = Balığ, yolkere'nin namazı kılınmaz.

☞ Cenaze namazının rükunları = 4 Tekbir ve Kıyam.

☞ Hanefiye göre = Cenazenin tek vacibi İki tarafa selam vermek.

ORUC

* Miket II.

* Reyhan Kapısı Cemette yalnız oruçluların gireceği kapıdır.

* Kefaret oruçları farz oruçlardandır.

* Hanefilere göre bağlanıp, bozulan nafile oruçların kazası vaciptir.

Nafile Oruçlar:

- Sewal Orucu Ramazandan sonra Sewalde 6 gün tutulan oruçtur
- Eyyemi Bid: Her ayın 13, 14, 15. günlerinde oruç tutmaktır.
- Saban Orucu Ruyemberimiz en çok oruç tuttuğu aydır.
- David Orucu Bir günü oruçlu bir günü oruçsuz geçirme.

Yasak Günler:

- Ramazan bayramının 1. günü ile Kurban Bayramının 4. günü.
- Cümlüğe göre haramdır. Hanefide tahrimen mekruh.
- Oruç hayatı tehlikeye yol açıyorsa Cumhuri = haram / hanefi = Tahrimen mekruh.

- Sadece asure günü, yalnız Cuma veya sadece Cumartesi, Nevruz ve mihrican günü.
- Visal orucu denen, iftar etmeden Peşpeşe oruç tutmak.

- Hacılara, Zilhiccenin 8. ve 9. günleri (Arefe)

- Dek günü: Saban ayının 30'u veya Ramazanın ilk günü olma $\approx$ Ophes'i dan sek günü.

Orucun Farz Olmasının Sebebi ve Hükümü

* Ruyet-i Hilal (hilalin görülmesi).

* Hava bulutlu olur ay görülmeyse, kameri aylar bazen 29, bazen 30 çektiğinden, Hz. Peyg'in emri doğrultusunda saban'in 30 çektiği farz edilir.

İhtilafî Metalar: Dünyanın yuvarlak olması hasebiyle hâlal bir yerde görülürken, başka yerde görülmez. Safiyye gere itibar edilir. Çoğunluk = Edilmez. (Günümüzde haberleşme kadarı olduğu için edilmez.)

Orucun Rüknu = İmsak (Oruç sürecince yeme, içme ve cinsel ilişkiden uzak durmaktır.) // Safilerde niyette rükundur.

Orucun Farz Olmasının şartları = Müslüman olmak, Bülüğü, Akıl
* Bir yıla geçmeden niyet etmesine rağmen, sefere çıksa orucunu bazar sonra kaza eder. (keferet yok.)

Orucun Sihhat Şartları = Niyet Etmek, Hayız ve Nifas halinde ^{almamak,}

* Oruç için mutlak niyet yeterlidir. (Yarın oruç tutmayı niyet ^{ettim})
* Hanefilere göre niyet retiva vakti (gün ortasına) kadar edilebilir. Öğlenin vakti girdikten sonra edilemez.
* Safiilere göre niyet farz usularda geçmeden edilir.

Kaza + Keferet gerektiren durumlar

↳ Cinsel ilişki, yeme, içme,
* yeme içme hanefî ve maliki'de keferet + kaza / diğer sadece kaza.

Yalnız kaza gerektiren =

↳ Hata ile, ihtilaf ve uykuda. Vaktin girdiğini zannederek yeme içme.
Daimardan sıvı almad. İstek ile ağız dolusu kusmak -
(kendiliğinden kusma bezmeat.), Öpismeye başlama kaza gerektirir.
İstimna (masturbasyon) da kaza gerektirir.

* Hasta olanın oruç tutmıyıp, sonradan kaza etmesi Kur'an nassıyla sabittir.

* Pedavi ve Oruç=

9

Orucu bozamaz=

- - Gıda ve keyif verici olmayan enjektörler
- Astım hastalarının kullandığı sprey
- Göz, kulak, burun damlası.
- Kulak zeri delik olmayan, kulak yıkatması.
- Dil altı kullanma - Lokal anestezi uygulama.
- Endoskopi, kolonoskopi yaptıрма.
- Fıtıl kullanma (mekattan) - Sıvı verilmeden hemodiyaliz yapma
- Angiyo biyopsi yapma - Kan verme

besleyici
Güçlendirici
Keyif verici
nitelik
arandır-

Bozular=

- - Serum ve Kan verilmesi (hastaya)
- Gıda içerikli sıvıların verilmesi
- Bölgesel ve Genel anestezi
- ~~Lokal anestezi~~ (içeri Su veya Gıda girecek herşey)

* Manefide kazanın belli bir süresi yoktur.
3 mezhap= Bir dahaki ramazanı kadar tutmayanın fidye
ödemesi gerekir.

* Kefareti = 1 köle azad, Peçpepe 2 ay oruç, 60 fakir sebah-duşun
dayır

* Fidyenin miktarı = Fıtır

ZEKAT ve FITIR (h-2 farz)

* Farz ibadette Riya olmaz Zekatın efdal alanı ağıktan
verilmesidir.

MÜKELLER ile ilgili Şartlar=

* Müslüman olmak, Akıllı ve bülüğe ermiş olmak, Hür olmak
Zekat vermenin farz olduğunu bilmek

☞ Fakihlerin tamamının, akıl hastaları ve çocuklara ait mallardan öşür (toprak ^{örün} zekatı) alınacağı hususunda ittifak etmiştir-

Mal ile ilgili şartlar=

☞ Tam mülkiyet / Nema / Asli ihtiyactan fazla olma / Nisab
Yıllanma / Borca karşılık olmama

☞ Tam mülkiyet= Bir malın mülkiyetine sahip olduğu halde onda tasarrufta bulunma ya da ondan yararlanma imkânından yoksun olan kimsenin o malın zekatını ödemesi gerekmez. ↘

Mali Dimar = Kaybolmuş, Devletçe el konulmuş, denize düşmüş inkar edilen ve kanıtlanamayan borçlar = zekata tabi değil.

☞ Tahsil imkanı yüksek malların zekatı ödenir.

2) Nema = Malın artıcı olma niteliğine denir. (Vücub şartıdır).

Hükmi nema = Altın, gümüş, para.

☞ Oturulan ev gibi ticari nitelikli olmayan taşınmazlarda hakiki yada hükmi nema bulunmadığı için zekat farz değildir.

3) Asli ihtiyactan fazla olma (Havaici - Asliyye)

4) Nisab = Bir maldaki zekatın farz olması için gerekli en alt miktardır.

Kişiyi zekat vermeye mükellef hale getiren zenginlik sınırı Nisab-ı Gına terimi ile ifade edilir.

Gümüşte = 200 dirhem (595 gr)

Altında = 20 miskal (85 gr)

Hayvanlarda = 5 deve, 30 sığır, 40 koyun

Toprak arınlarında = 5 vekt, 650 kgr.

Nisab-ı İstighna = Fidir vermek ve kurban kesmekle yükümlü kılınan sınır. (Nisab aranır, Nami ve hevdanı hevl) aranmaz.

5) Havelan- Haul = 1 kameri yılın geçmesi olması (mala malik olduk-
tan sonra)

Yıllanma şartı toprak ürünleri, madenler ve definelerde aranmaz.
Hanefilere göre malın hem yılın başında, hemde sonunda
nisab miktarına ulaşması farz olması için yeterlidir.

6) Borca karşılık olmaması

Nisabı etkileyen bir borcunun bulunmamasıdır.

Zekatin sahib olmasının şartları:

- 1) Niyet
- 2) Temlik

* Zekatı almaya ehil olan kimse ya da kimselerin mülkiyetine
geçirmek demektir

// Zekat verme niyeti ile bir kişinin kararını dayurmak zekata
geçmez. Gıda maddelerinin temlik şartıyla vermek gerekir.

* Kurumlara zekat verilmez. Gerçek kişilere verilmelidir.

* Zekat = Müslüman olmayana, zenginlere, Hz. Peyg'in yakınlarına
(Beni Haviim), Ustule (anne-baba, dide-nme), Furua (kocuk-tarun) ve
ese verilmez.

* Altın ve Gümüş = Yıllanma şartı aranır - 1/40.

* Hanefi ve Malikilerde altın ve gümüş toplanarak hesap yapılır.

* Madeni ve Kağıt Paralar = 1/40

* Ticaret malları Nisabında altın esas alınır - 1/40.

Hayvanlar:

* Hayvanda zekatin farz olması için 2 şart aranır.
Saime olmaları, malufe olmamaları.

Saime = Yılın çoğunu otlakta geçiren

malufe = Besi hayvanı.

Deve= 5-9 → 1 koyun / 10-14 → 2 koyun / 15-19 → 3 koyun

Sığır= 30-39 → iki yaşında buzağı / 40-59 → 3 yaşında buzağı
60 sığır için birer yaşında 2 buzağı / 30 sığırda bir buzağı devamında.

Koyun= 40-120 → 1 koyun / 121-200 → iki koyun / 201-399 → 3 koyun.
400 4 koyun → Sonraki her 402 için 1 koyun.

Toprak Ürünleri = (Ösür).

☞ Ebu Hanıfeye göre her toprak ürünü zekata tabiidir. Nisabın şart olmadığı kanaatindedir. (Cagunluk nisabı şart karar)

☞ Yağmur Akarısı ile sulanıyorsa 1/10 - El ile 1/20 -

☞ Toprak ürünlerinde yillanma şartı aranmaz.

☞ Yıl içinde birden fazla ürün bırakıyorsa, her defasında zekat eder. Akıl ve biluğ şartı hanefide aranmaz.

Madenler ve Defineler → RIKAZ emekli ☞

☞ Yillanma şartı aranmaz. 1/5 oranındadır.

☞ Kireci, alçı, mermer, su, petrol, civada bir vergi/zekat ödeme yükümlülüğü bulunmamaktadır.

☞ Maliki, Şafii ve Hanbeli nisabı şart karar.

Zekat oranı 1/40 maden

Hayvan Ürünleri - / Deniz ve Su Ürünleri

☞ İlke olarak (Klasik doktrinde) hayvan ürünlerinin zekata tabii olmadığı görüşü hakimdir. (Kitap ve sünnette hüküm bulunması)

Günümüzde büyük miktarda ulaşılan ve gerçekte zenginlik oluşturan hayvan ürünleri zekata tabiidir.

Gelir Getiren taşınmaz mallarda oran 1/40'dır. (ev - işyeri kiraları).

Zekatı Ödeme Şekli:

11

- ☞ Zekata tabi malın kendisinden ayırarak ödemeye aynı ödeme ve malın kendisinden değil, başka bir mal ya da para ile kıymetini ödemeye de **bedelen ödeme** denir.
- ☞ Hanefiler hem aynı, hem bedelen ödemeyi, **Şafii**ler ise sadece aynı ödemeyi benimsemişlerdir.
- ☞ **Göçünlük** (hanefiler hariç) malın bulunduğu beldede dağıtılmasını şart koşarlar.

☞ **VAKİT** = Zekatın yıl dolmadan peşin olarak ödenmesini nisab miktarı mala sahip olunması halinde caizdir.

☞ Zekat tahakkuk ettikten sonra ilgili malın bir birim de yok olması halinde, hanefilere göre zekat borcu düşer.

☞ Zekatın **Ödeneceği yerler** = Fakirler ve Müskimler, Amiller, (memur) Muallefe-i Kulub, Köleler (rikab), Borçlular, Allah yolunda olan kimseler, yolda kalanlar (İbnü's-Sebil)

FİTİR SADAKASI

☞ Zekatur-Res (Bas zekatı) ve Zekatul-Beden de denilmektedir. Hanefilerde **vacip**, 3 mezhepte farz'dır.

☞ Farz ve Vacip'de hanefiler hem subutunun hem delaletinin **kati** olması şartını aramırlardır.

☞ **Fitr Sadakasının Vucub şartları:**

→ Müslüman olmak, belli bir miktar mala sahip olmak, Akıllı ve balıg olmak, hür olmak, velayet ve bakmakla yükümlü olmak, Vakit.

Şikhet Şartları = Niyet ve Temlik.

* Hanefiler ve Şafiler, Fitr sadakasının Ramazan ayının gir-
mesinden itibaren ödeneceği görülmüştür.

Fitr ile zekatın ödeneceği yerler aynıdır.

* Bakmakla yükümlü olunculara, Usule, Fura, Kadınca (eşe)
verilmez.

HAC ve UMRE

* Haccı mebrur: Husulüne uygun olarak yapılan haccıdır.

Temel Terimler

* Afaki = Harem sınırı dışından gelenler

* Bedene = Büyük baş cezası. Deve ve siğir.

* Cemre = Şeytan taşlamak için atılan küçük taşlar.

* Dem = Bir vacbin tertisi veya ihram yavaşlarının ihlalinin sonucu
ceza olarak kesilen koyun veya keçi.

* Harem-Hill = Harem, mikat sınırları ile mekke çevresi. Hill ise mikat
ile harem arası kalan bölge.

* Hatim = Kabe'nin kuzeyindeki duvar.

* Hervele = Say esnasında hızlı, calımlı yürüme.

* İstilam = Kabeyi uzaktan selamlamak.

* İztıba = Sağ omuz-kolu açık bırakmak.

* Menasik = Özellikle hac için yapılan ibadetlerde kullanılır.

* Mikat = Ihrama girmeleri gereken nokta.

* Multezem = Haceri esved ile kabe kapısı arası.

* Nahr Günleri = Zilhiccenin 10, 11, 12. günleri

* Rauze-i Mutahtara = Peygamberin kabri ile minberi arasındaki yer.

* Remel = Tavafta kısa ve kasar adımla yürümek.

- * Rida-izar = Dst parca rida, alt parca izar (elbise).
- * Say - Mesa = Safa - Merve arası yürüyüş say, bu olan mesur.
- * Saut = Her tavafın bir turu.
- * Tehallul = İhramdan çıkma ve ihram yasaklarının sona ermesi.
- * Taksir = İhramdan çıkmak için saçların kısaltılmasıdır.
- * Telbiye = "Lebbeyk" ile başlayan dua ve niyaz.
- * Perüye = Kurban bayramının bir gün öncesi.
- * Teşrik günleri = Zilhicce'nin 9-13. günleri. (Farzdan sonra)
- * Hacc Farzı ayın olan fevri bir ibadettir.

Vacib Hac = Adak haccı ve Nafile bawlanıp bawlan hac.

Nafile Hac = Farz dan haccden sonra yapılan hacler nafiledir.

Gocukların yaptığı hac de nafiledir.

İFRAD HACCI = İhrama girip haccden önce umre yapmadan sadece hac yapmaktır. (Umreyi haccden önce yapmamak esastır)

TEMETTÜ HACCI = Hac ayları içinde, önce umreyi yapıp ihramdan çıktıktan sonra yine aynı yıl hac yapmak niyetiyle yeniden ihrama girerek hac yapmaktır.

*** Bu şekilde hac yapanlara Sükrü Kurbanı - Vaciptir.

KIRAN HACCI = Aynı mevsimde ara vermeden hac ve umreyi tek ihramla yapmaktır.

*** Bu haccı yapanlara Sükrü Kurbanı - Vaciptir.

*** İfrad haccı yapanlar Mekkeye ilk geldiğinde Kudüm Tavafı yaparlar. Temettü ve Kiran yapanlar ise Umre Tavafı yaparlar.

* Bir kimseye Haccın farz olma şartları: Müslüman olmak, Akıllı ve Balıg olmak, Hürriyet, Yeterli güç ve imkana sahip olmak, vakit.

* Kölenin yaptığı hac nafledir.

Genel şartlar = Yol güvenliği - Sağlıklı olmak - Yolculuğa engel geçici bir durumun olmaması

* Haccın sahih olmasının şartları: Müslüman olmak, Akıllı ve ergen olmak, ihram, vakit, mekan.

* İhramın Farzları = Niyet ve Telbiye.

* Mikat sınırını ihramsız geçmemek vaciptir. Geçene ceza (dem) gerekir.

* 5 yer =

Zuhuleyfe = Medine

Cuhfe = Mısır ve Suriye

~~Zatürk~~ Zatürk = Irak

Karnulmenazil = Necid - Kuveyt

Yelemem = Yemen ve Hindistan

* Zatürk Hz. Ömer'in rıhtımlarıyla belirlenmiştir.

* İhram Hanefilere göre hac'in şartı, Şafiide rükündür.

* Hac ayları = Sevvat, Zilkade ve Zilhicce'nin ilk on günü.

* Hanefilere göre hac'in Farzları = 3 farzı vardır 2 si rükun, 1'i şarttır. = İhram (sart) - Arafat vakfevi - Ziyaret tavafı.

* Şafiiler bunlara: Say, sa'a kısaltma, Tertib'i ekler.

* Güneş batıncaya kadar arafatta kalmak vaciptir. Ayrılanı kurban cezası verilir.

* Ziyaret tavafı = İfada tavafı.

Bayramın ilk günü ten yerinin ağarmasıyla başlar.

* Hanefilere göre ilk 4 şavt farz, gerisi vaciptir.
(Diğer 3 mezhepte hepsi farzdır.)

* Tavafın Vacipleri =

1) Abdestli olmak. 2) Aret mahallinin örtülü olması

3) Tavafa sağdan başlamak (teyâmun) ve ilk şartını

Haceri esved'in izasını geçmeden yapmak.

4) Tavafı yedi şarta tamamlamak

5) Tavaf namazı kılmak.

* Veda tavafı afakilere vaciptir.

* Haccın Vacipleri

1) Say = Safadan başlayıp mervede son bulur (7 tur).

2) Müzdelife vakfesi =

3) Cemrelere tap atmak

* Akabe cemresine ilk taşın atılmayla telbiyeye son verilir.
Temettu ve kıran haccı yapanlar bundan sonra kurbanını
kəser, tıraş olur ve ihramdan çıkar. Buna I. Tehallül denir.
Cinsel ilişki hariç tüm yasaklar sona erer. Sonra gidip
ziyaret tavafını ve sayınide yaparak cinsel ilişkide de
hil, ihram yasaklarının tamamen kalktığı II. Tehallül ger-
çekleşmiş olur.

4-) İhramdan çıkmadan önce saçların kısılması - kazınması
* Saçların tıraş edilmesine halk, kısılmasına taksir denir.

5) Veda tavafı

Ihsar= Hac veya umre için ihrama giren kimsenin, herhangi bir sebeple, temel rukunları yerine getirmesinin engellenmesi demektir. Bu durumdaki kimseye muhsar denir.

Fevat= Hac yapmak üzere ihrama girmiş olan kimsenin herhangi bir sebeple, süresi içinde arafat vakfesine yetişememesidir. (Bu kimse o yılki haccı kaçırmış olur.)

Cinayet= Hac yasaklarını ihlal etmeye denir.

* Hac veya umrenin rukunlarından biri terk edildiği zaman bu ibadet geçerli olmaz. Kazası gerekir. Vacibin ihlalinde dem gerekir.

Kazayı gerektiren Cinayet= Hac yapmak için ihramlı kimse, Ararafat vakfesini yapmadan cinsel ilişkiye girerse haccı bozulur. Kazası gerekir - dem gerekir.

* Küçük Baş Hayvan (Dem) gerektiren cinayetler

- mikât mahalinin ihramsız geçmek
- Sayın tamını veya en az 4 şartını terk
- muzelefe vakfesini özarsız terk (miktar)
- Nehtan taslamayı (mazeretsiz) terk veya tavrları atmamak
- Ziyaret veya umre tavafının son 3 şartını veya sadece

1'ini yapmamak.

- * Farz ve vacip tavafalarda setri avrete riayet etmemek
- * Ziyaret ve umre tavafalarını abdestsiz
- * Kudum ve Umre tavafını cünüp yapmak

İhram ile ilgili cinayetler =

- 1) Topukları kapalı ayakkabı giyme, (Bir tam gündüz-gece) elbise, Aorap, ra çamasını giyme, bayaı yörün sarğı ve bandajla örtme. Kadınların yollarını örtmesi.
- 2) Koku, yağ, jöle sürmek, kına, saç boyası vs. (kokusuz sabun olabilir)
- 3) Tırnak kesme, saçın veya sakalın 4/11 veya tamamını kesme
- 4) Ziyaret tavafını yapmadan cinsel ilişkide bulunmak.

Av hayvanını avlamak - Kıymeti takdir edilir. Harem bölgesindeki ot ve ağaçları kesmekte bedelini gerektirir.

İhramdayken nikahlanmak caizdir.

Umrenin 2 farzı vardır: İhram (şart) ve Tavaftırakun).

YEMİNLER ve KEFFARETLER

Haneftler Allah'ın isimleriyle onu kastedereli yemin edilebilir. Kurlan, Kabe üzerine yemin muteber değildir. (Cumbur geçerlidir)

Örf haline gelmiş kullanımlar geçerlidir.

Bomus Yemini (Yemini-Facire - Yemini Sabr) = Yalan olduğunu bile bile yemin etmektir.

Lağu Yemini = Bir şeyin doğru olduğunu zannedilerek veya kaşitsiz olarak, ağız alışkanlığı ile yemin etmektir.

Monakid Yemin = Gelecekte bir şeyi yapmak yada yapmamak üzerine yapılan yemindir.

Fakihler bağulan monakid yemini kefarete gerektireceğinde ittifak

Yemininde istisna yapan (im) kimse, aksine davrandığında yeminini bozmuş olmaz.

* Hanefi - Maliki = Dutarak, tadeen ve cebir (ikrah) yoluyla yapılan yeminler geçerlidir.

* Keffaretlere, Mukadderatı Seriyeye (Ser'in belirlenmiş miktarlar) denir. Akilla belirlenemez. Kefaretlerde kiyas yapılamaz.

* Kurandaki Keffaret sebepleri = Kasten yapılan yeminin bozulması, Zihar yemini, hataen adam öldürme, hac ve umre ihlalleri.

* Sünnetteki Keffaret sebepleri = Ramazan orucunun kasten bozulması.

* Oruç bozmanın kefereti = Zihar kefereti = Kâle azad, Peppere

2 ay oruç, 60 yoksulu sabah-akşam doyurmak.

↳ Hanefi - Şafii'de Yukarıdaki sıra gösterilir.

* Bir ramazanda veya 1'den fazla ramazanda, birden fazla oruç bozulması - 1 keferet gerektirir.

* Bozulan Yeminin Kefereti = On yoksulu yedirmek veya giydirmek yahut da bir kâle azad etmektir. Bu rakamı yapamayan 3 gün oruç tutar.

↳ Hanefilere göre = Bunların bedeli nakit olarak ödenebilir. Fakirlere verilecek kıyafet en az detri-aureti olmalıdır.

* Mutlak (süresiz) Zihar ölüm ile son bulur. Muvakkat (sureli) zihar vaktin çıkması ile son erer.

* Ayetlere göre, bir müslmanın, İslam memleketinde ikamet eden gayri müslim (zimmi) veya anlaşmalı gayri müslimi (muahid) hataen (taksirle, kaza ile) öldürmesi halinde, diğer hukuki ve cezai müeyyidelerle ilave olarak keffaret (keffaret-i kati) ödemesi gerekir.

* Hanefiler dışındaki alimler, ölüme sebebiyet vermeyide hadda ile öldürme gibi değerlendirir.

* Hanefilere göre kefareti sadece haddâ 15 adam öldürmede geçerlidir.

* Kefale azadı ve 60 gün (peşpeşe) oruç → Katl. Kefareti.

* Hac ve Umre yavaşlarının şartları

↳ İhracimli iken tırap olmak = 3 gün oruç veya 6 yoksulu doyurmak veya bir ahedy (kurban).

KURBAN ve AV

* İdhiyye (الذبيحة) = Kurban bayramı günlerinde ibadet niyetiyle kesilen hayvandır. Bu hayvanı kesmeye tadhıye, kesene mudhhi denir.

* Hanefilerde kurban kesmek waciptir. 3 meshep = Mekkelî, Şamî, İsmahîlî.

* Kurban Kesme Yükümlülük Şartları

1) Müslüman olmak

2) Hür olmak

3) Akıl-balığ

4) Mukim olmak

5) Malî imkan

* Kurbanda nema (artıcılık) ve havelâ hawl (2 yıl geçme) şartı aranmaz. Nisab miktarı malî olan kurban keser.

* Kurbanın Şahat şartları

1) Kurbandaki - Behimetul-en'am = olarak tabir edilen hayvanlardan herhangi birinin boğazlanmayla sahih (geçerli) bir biçimde yerine getirilmiş olur. Koyun - Keçi - Sığır - Deve türleri:

- Koyun - Keçi 1 kişi için 5 Sığır - Mandı - Deve 7 kişi için.

2) Yas = Jeniyye = Koyun ve keçide bir yarasını tamamlayıp 1'er yarını giren, sığırdaki 2 yarını tamamlayıp 3 yarına giren, deve ise 5 yarını tamamlayıp 6 yarına giren hayvan için kullanılır.

3) Kurbanlığın bazı kusurları taşınması = Fahış kusur.

* İki veya bir gözü kör, görülemeyecek kadar tupal, kötürüm derecesinde hasta, kesim yerine gidemeyecek kadar zayıf, kulağının veya kuyruğunun yarısından fazlası -yarısı- tamamı kesilmiş, boynuzlarının biri veya ikisi kökünden kırılmış, dili kesilmiş, Dişlerinin çoğu veya tamamı dökülmüş, memelerinin başları kopmuş, doğuştan kulakları ve kuyruğu bulunmayan ve ayağı kesilmiş olan hayvanın kurban edilmesi caiz değildir.

4) Kurban edilecek hayvanın, kesenin mülkiyetinde olması veya kesen kişinin bu konuda yetkilendirilmiş olmasıdır.

5) Eyyam-ı Nahr denilen Kurbanın ilk üç gününde kesilmesi.

* Bayramın üçüncü günü akşam namazının girilmesi son bulur.

* Bir uchiye, biri adak, biri kefaret ve diğeri akika niyetiyle olmak üzere 4 kişi ortak bir hayvan kesse - her birinin kurbanı geçerli olur.

* Haneffilerde: Kesim esnasında Allah'ın adını anmayı (besmele/tesmiye) kasten terkederse, hem kurban geçersiz olur, hem de kesilen hayvanın yenmesi haram olur.

Zebh = Davar ve yığır cinsi için uygulanan seri kesimin adıdır.

Nahr = Devenin kesim istemidir. Nefes ve yemekt sonrası değil, boynu ile göğsünün birleştiği yerdeki damarlar kesilir.

* Müslüman bir kimsenin, kurbanını ehli kitab olan bir kimseye kestirmesi, mekruh olmakla caizdir. (Tesmiye ettirmesi - Allah adını anması şartıyla).

ADAK (NEZER) KURBANI

16

- * Allah'la kesi vaa'dde bulunup, ↓ endüme vacip kılmasıdır.
- Muttak adak: Sırf Allah rızası için.
- Muallak / mukayyed adak: Belli bir şeyin gerçekleştirme şartına bağlı.
- * Adak kurbanının etinden, adak yapmanın ↓ kendisi, eşi, usul ve furûu (Babası, annesi, dedesi, nenası, evladı ve torunu) yiyemez.

AKİKA KURBANI = Yeni doğan çocuktan sonra, Allah'la şükür amaçlıdır. Sonnettir.

ŞÜKR KURBANI = Adanmadığı sürece kişiye vacip olmaz.

* Şükür kurbanının etinden, kurban sahibi - ailesi vs. herkes yiyebilir. (Vacib-olsun yada olmasın!)

AU

Kitabus-Sayd = Aulanma ile ilgili konuların ele alındığı bölüm. Herde bu isimle anılır.

* Herhangi bir amacı olmayan adanmalar mekruhdur.

* Mecusilerin kadınlarıyla nikahlanması, kestiklerinin yenmesi auladıklarının yenmesi haramdır.

* Mürtedim Yahudiliğe ve Hıristiyanlığa dönmesi durumunda - da kestigi ve auladığı yenmez. (Dinsiz hükümlerdedir, mürtet)

* Tuzak kurarak aulanmak caizdir. Ancak demir, sopa, taş, gibi şeylerin ağırlığı veya darbeleri ip yada ağır boğma sı sonucu meydana gelen ölümler au haram hale getirir.

* Au için kullanılacak hayvanlar 5 köpek gibi yırtıcılar ve doğan, şahin, atmaca gibi kuşların eğitilebilir olanlarıdır.

* Köpek au hayvanından bir parça yemisse, o haramdır.

* Bu hayvanın helal olabilmesi için;

1) Eti yenmeli 2) Evcil olmamalı

3) Hem av aletinin hemde av hayvanının yerel ayıcı niteliğinin bulunmasını ve ayrıca bu hayvanın eğitilmiş olmasını

4) Besmele çekilmeli

5) Bu hayvanı avı kendisi için değil, avcı için getirmeli.

6) Avın, avcının müdahalesi sonucu ölmesi gerekir.

(Urusluşup gidip doğa-taya sarpmsıyla ölürse olmaz)

* Avcıdan hayvandan kopan parça yenmez.

* Hanefiler denizde yetişen hayvandan yalnızca balıkların yenilebileceğini kabul eder.

* Kendiliğinden ölüp, su yüzeyine çıkan balıklar yenmez.

EKLER

* At 4 mezhebe göre helaldir. / Hanefide (bar gorus) tenzihen mekruh

* Tavuk, kaz, ördek ve hindi gibi kuşlar hayvanları necis sayılan madde yemişlerse (cellale), belli bir süre bekletilerek temiz gıda ile beslenmelidir. (Aksi takdirde hemen kesilip yenmeleri mekruhtur)

* Eti yenen hayvanların yumurtası ittifafile caiz. Eti yenen hayvanın yumurtası caiz değildir. (Hanefi-maliki)

* SÜT = Hayvanların sırtının hükmü, etinin hükmüne tabidir. hayvanın erkeklik ve dişilik organı haramen mekruhtur.

* Hanefi, maliki, hanbeli 5 kesimde kasten besmeleyi terk eden kestirgi yenilmez. Unutarak ise yenilir.

* Kanatlı hayvanın seri halinde otomatik olarak makine ile kesimi dinen caizdir. Sistemin beşmele ile baslatılması gerekir.

* Altından yapılmış bardak, kap, tabak vs. ev eşyasının kullanımının haram olduğu konusunda 4 mezhebin ittifakı vardır. (süs eşyası bulunabilir-abartmadan)

* Hanefi ve Hanbeliler'e göre müzik haramdır.

* İslam alimlerinin büyük çoğunluğu tavlayı haram saymıştır.

Organ Nakli=

* Kalp gibi hayatın kendisine bağlı olduğu bir organı

* Karaciğer gibi kendini yenileyen organın caizdir.

* Ölüden organ nakli ilke olarak caizdir.

* Cenin sağlıklı ise, rahimdeyken müdahale edilemez. Kendiliğinden düşmüş ise ilke olarak onun organlarından yararlanılabilir.

Sartlar=

1)* Ölünen velisinin izni olmalı.

2)* Organlar satışa konu olmamalı.

3)* Erbezi, yumurtalık gibi kalıtıma etki eden organlardan olmamalı.

4)* Organ nakline zaruret bulunmalı

5)* Başarılı olacağına dair zanni galip olmalı.

* * = Tüp Bebek - caizdir. Yumurta-Rahim-Sperm aynı karı-

kocaya ait olmalı.

Necş = Müşteri kıstırma, ihalede malın fiyatını arttırma
amaçlı alış gibi davranmak. yasaktır (haramdır) -
Haneşler de = Tahrimen mekruh.

İhtikar = Karaborsacılık

Narh = Fiyatların sınırlandırılması haneşiler - malikiler masla-
hat gereği caiz gerur. (Şafiler nass'a bincen germez)

Lukata = Bulunmuş, sahibi bilinmeyen mal.

↳ Niyet önemlidir.

* Emneler sahiplenmelidir. Kendi malına katmak haramdır.

* İlan - Vaciptir. Değersiz maldan ilan gerekmez.

↳ hirsizlikteki had - nisabı alınır.

* İlan süresi 1 yıldır. (Kıymetli mallarda 3 yıla kadar)